दुहुँ गाउँपालिका

दुहुँ राजपत्र

खण्ड - २ संख्या - ५ मितिः २०७५।११।०५

भाग - १

दुहुँ गाँउपालिकाको कृषि तथा पशुपन्छी उत्पादन र व्यवस्थापन ऐन, २०७५

सभाबाट स्वीकृत मिति	२०७५।१०।२८

दुहुँ गाँउपालिकाको कृषि तथा पशुपन्छी उत्पादन र व्यवस्थापन ऐन, २०७५

गाउँसभाबाट पारित मिति २०७५।१०।२८

प्रमाणिकरण मिति २०७५।१०।२९

प्रस्तावना :

नेपाल कृषि प्रधान मुलुक भएकाले जनसंख्याको ठुलो हिसा कृषिमा निर्भर रहेको यथार्थलाई दृष्टिगत गरी कृषि उत्पादन र पशुपंछी पालन व्यवसायलाई व्यवसायिकरण गर्दै कृषि उत्पादनमा प्रयोग गरिने

दुहुँ गाउँपालिका

रसायनिक मल र किटनासक औषधिको प्रयोगले माटोको उर्वरा शक्तिमा आएको ह्रास एवं मानव स्वास्थ्यमा पुगेको गम्भिर असर लाई ह्दयंगम गरी त्यस्ता कुरालाई निरुत्साहित गर्दै जैविक मल र विषादिलाई प्रोत्साहित गरी स्थानीय प्रजातिका वीउवीजन र पशुपंछीलाई संरक्षण सम्बर्द्धन गर्ने लक्ष्यका साथ कृषि उत्पादन र पशुपंछी पालन व्यवसायलाई थप व्यवस्थीत गर्दै आय मुलक, मर्यादित र सम्मानित व्यवसायको रुपमा विकास गरी राष्ट्रिय उत्पादनमा योगदान पुर्याउने उधेश्यका साथ नेपालको संविधानको धारा २२१ तथा स्थानिय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ (१) बमोजिम दुँहु गाँउसभाले यो ऐन बनाएको छ ।

परिच्छेद –१ प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः यो ऐनको नाम "कृषि तथा पशुपन्छी उत्पादन र व्यवस्थापन ऐन, २०७५" रहेको छ ।

२. यो ऐन दुँहु गाँउसभाबाट पारित भई स्थानीय राजपत्रमा प्रकासन भएको मितिवाट लागू हुनेछ ।

३ .परिभाषाः विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा :

क) "कृषि उत्पादन" भन्नाले अन्न, फलफूल ,तरकारी, मशला जन्य, जडिबुटी जन्य, दुध तथा दुग्ध जन्य, माछा मासु जन्य, उत्पादन साथै अण्डा, चल्ला आदि उत्पादनलाई जनाउने छ ।

ख) "व्यवसायिक" भन्नाले नाफाको उद्देश्यवाट उत्पादन गरिने कृषि जन्य व्यवसायलाई बुझाउनेछ । ग) "स्थानिय प्रजाति" भन्नाले परम्परादेखि खास जाति वा समुदाय विशेषले संरक्षण गर्दै आएका, आफ्नै वंशाणुगत गुण भएका तथा वर्ण शंकर प्रजातिसँग संकमण नगरिएका अन्न, तरकारी तथा फलफूल, बाली एवं पशु पन्छी जस्ता वस्तुहरुलाई जनाउनेछ ।

घ) "संस्था" भन्नाले समुह, सहकारी, फारम, उद्योग समेतलाई जनाउने छ ।

परिच्छेद –२ कृषि उत्पादनको बर्गीकरण र व्यवसायिकरण

४. कृषि उत्पादनको बर्गीकरणः (१) सामान्य तया कृषि उत्पादनलाई देहाय बमोजिम बर्गीकरण गरिनेछ :– (क) अन्न उत्पादन : सवै प्रकारका अन्नबालीहरु,

दुँहु गाउँपालिका

(ख) तरकारी उत्पादन : सबै प्रकारका तरकारीबालीहरु,

(ग) फलफूल उत्पादन :सबै प्रकारका फलफूलबालीहरु,

(घ) माछा उत्पादन : सबै जातका माछाहरु,

(ङ) अण्डा तथा कुखुराको मासु उत्पादन : सबै जातका कुखुरा एवं अण्डा आदि,

(च) पन्छी जन्य उत्पादन : हाँस, वट्टाई, च्याखूर, कुखुरा,चल्ला, टर्की,अस्ट्रीज, तिगा, आदि ,

(छ) पशु जन्य उत्पादनः गाई, भैसी, खसी ,बाख्रा, च्यांग्रा ,वंगुर, आदि,

(ज) दुग्ध जन्य उत्पादन : दुध तथा दुधका परिकारहरु,

(झ) मासु जन्य उत्पादन : मासु जन्य परिकारहरु,

(ञ) जडिबुटि उत्पादन : सबै प्रकारका जडिबुटिहरु ,

(ट) मसलादार बस्तु उत्पादन : सबै प्रकारका मशलादार बस्तुहरु ।

(२) माथि दफा (१) बाहेक गाँउ कार्यपालिकाले समय समयमा निर्णय गरी थप वर्गिकरण गर्न सक्नेछ ।

५. कृषिको व्यबसायिकरण : (१) मुनाफा लिने गरी व्यवस्थित रुपमा उत्पादन गरिने कृषि व्यबसायलाई व्यवसायिक कृषि भनिनेछ

(२) व्यबसायिक कृषिलाई प्रोत्साहन गर्न निम्न बमोजिमका कार्यहरु गरीनेछ :

(क) निःशुल्क तालिम ,

(ख) निःशुल्क कृषि अध्ययन अवलोकन भ्रमण ,

(ग) जमिनको गुणस्तर सूधारमा सहयोग ,

(घ) सिँचाईको व्यवस्थापन ,

(ङ) आधुनिक कृषि औजार उपकरणमा सहयोग र उपलव्धता ,

(च) वजारीकरणको सहायता र व्यवस्थापन ,

६. पशुपन्छिजन्य तथा माछा मासु उत्पादन सम्बन्धी व्यवस्था : (१) दुध, मासु र अन्य प्रयोजनका लागी उत्पादन गरिने पशुहरुका लागि देहाय बमोजिम व्यवस्था गरिने छ : –

(क) पशुपालक कृषकहरुले गोठ र घाँसको लागि पर्याप्त जमिनको व्यवस्था गनुपर्नेछ ।

(ख) माछा पालक कृषकहरुले समुचित मात्रामा पोखरीको व्यवस्थापन गर्नुपर्नेछ ।

(ग) पशु पंन्छी तथा माछाको संख्या र परिमाण वृद्धि हुदै गएमा गोठ, घाँस र पोखरीको लागी थप जमिनको व्यवस्थापन गर्दै जानु पर्नेछ ।

(२) समय समयमा गाँउकार्यपालिकाले तोकेका अन्य व्यवस्थाहरुलाई समेत पालना गर्नुपर्नेछ ।

७. फलफूल तथा अन्नबाली सम्बन्धी व्यवस्था : व्यवसायिक रुपमा फलफूल तथा अन्नबालि उत्पादन गर्न चाहने किसानहरुले माटो सुहाउदो पर्याप्त जमिनको व्यवस्था गनुपर्नेछ ।

८. जडिबुटी उत्पादन तथा प्रशोधन सम्बन्धि व्यवस्था : (१) जडिबुटि उत्पादन तथा प्रशोधन गर्न चाहने किसानहरुले देहाय बमोजिमको व्यवस्था गनुपर्नेछ ।

(क) माटो सुहाउदो पर्याप्त जमिनको व्यवस्थापन गर्नुपर्नेछ ।

(ख) गाँउपालिकाको क्षेत्र भित्रको सार्वजनिक वा बनको जमिनमा जडिवुटी उत्पादन गर्न पाउने गरी अनुमति पाएमा गाँउपालिकाले आवश्यक सहयोग गर्नेछ ।

(ग) जडिबुटी संकलन र प्रशोधन गर्न चाहने किसानहरुको लागि आवश्यक सहयोग गर्नेछ ।

(२) समय समयमा गाँउकार्यपालिकाले तोकेका अन्य व्यवस्थाहरुलाई समेत पालना गर्नुपर्नेछ ।

९. पशुपंछी पालनबाट अरुलाई असर गर्न नहुने : (१) पशु पंछीपालनबाट अरुलाई असर नहुने गरी देहायका व्यवस्थाहरु गर्नुपर्नेछ :

(क) पशुपन्छी पालनबाट निस्कने गोबर वा फोहर पदार्थको समुचीत व्यवस्थापन गर्नुपर्नेछ ,

(ख) पशुन्छीबाट निश्कासीत हुने मलमुत्रले दुर्गन्ध हुने भएमा सो व्यवसाय गाउँ नजिक सो व्यवसाय संचालन गर्न पाईने छैन ,

(ग) पशुपन्छीलाई छाडा छाड्न पाईने छैन ,

(घ) पशुपन्छीहरुबाट आउने आवाजले अरुलाई असर पार्न पाइने छैन,

(ङ) स्वच्छ र सफा बातावरणको निर्माण गरी, अरु कसैलाई असर नपुग्ने गरी पशु पंछीको पालन र व्यवस्थापन गनुपर्दछ ।

(च) आफू र अरुलाई असर पार्ने गरी अरुको जमिनमा पशु बधशाला र पशु चिहान बनाउन पाईने छैन ।

(२) समय समयमा गाउँकार्यपालिकाले तोकेका अन्य व्यवस्थाहरुलाई समेत पालना गर्नुपर्नेछ ।

परिच्छेद –३ स्थानिय प्रजातिको संरक्षण र क्षेत्र निर्धारण

१०. स्थानीय प्रजातिको संरक्षणः (१) स्थानिय प्रजातिको संरक्षणको सम्बन्धमा देहाय बमोजिमको व्यवस्था गरीनेछ :

(क) स्थानीय प्रजातिका अन्नवालि, तरकारी बाली, बिऊ विजन, फलफुल तथा कन्दमूल एवं पशु पन्छीहरुको उत्पादन, संरक्षण र सर्म्वधनका लागि प्रोत्साहन गरिने छ ।

(ख) स्थानिय प्रजातिहरुको अध्ययन अनूसन्धानलाई प्रोत्साहीत गरीनेछ ।

(ग) स्थानिय प्रजातिहरुको अध्ययन गरिएको भए तिनको संरक्षण गरिनेछ ।

(घ) स्थानिय प्रजातिहरुको सूचीकृत गरी अभिलेखिकरण गरिनेछ ।

(ङ) सूचिकृत गरिएका विषयलाई वौद्धिक सम्पत्तिको रुपमा संरक्षण गरिनेछ ।

(२) समय समयमा गाउँकार्यपालिकाले सो बाहेक अन्य व्यवस्था समेत गर्न सक्नेछ ।

११. क्षेत्र निर्धारण र मापदण्ड : (१) कृषी उत्पादनको क्षेत्र निर्धारण र मापदण्ड देहाय बमोजीमको हुनेछ

(क) कृषि उत्पादनको व्यबसायिकरणका लागि क्षेत्र निर्धारण गरिनेछ ।

(ख) क्षेत्र निर्धारण निम्न बमोजिम हुनेछ :

१. अन्न उत्पादन क्षेत्र :

(क)अन्न उत्पादन क्षेत्र (सुपर जोन)

(ख)अन्न उत्पादन विशेष क्षेत्र (जोन)

(ग)अन्न उत्पादन (पकेट क्षेत्र)

२. फलफूल उत्पादन क्षेत्र :

(क)सुपर जोन

(ख)जोन

(ग)पकेट क्षेत्र

(२) सुपरजोन, जोन तथा पकेट क्षेत्र निर्धारण सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदनका आधारमा मात्र गरिनेछ र सो को क्षेत्रफल संघीय कानुन बमोजिम गाँउकार्यपालिकाले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

१२) निर्धारित क्षेत्रको लागि सहायता र सहयोग :

(१) गाँउपालिकाले निर्धारित क्षेत्रको लागि देहाय बमोजिमको सहायता र सहयोग गर्न सक्नेछः

(क) वाटो निर्माण,

(ख) विधुत सुविधा ,

(ग) सिँचाई प्रवन्ध,

(घ) भण्डारण सूविधा

(ङ) तालिम तथा औजार,उपकरण सहायता र उपलव्धता,

(च) ज्ञान, सीप, प्रविधिको पहुँच तथा विकास

(छ) अध्ययन अवलोकन भ्रमण

(ज) प्राविधिक तथा विशेषज्ञ सेवा

(झ) माटोको परिक्षण सम्वन्धी सुविधा

(२) समय समयमा गाँउकार्यपालिकाले सो बाहेक अन्य सहायता र सहयोग गर्न सक्नेछ ।

परिच्छेद –४ कम्पनी वा फर्मको दर्ता खारेजी

१३) दर्ता सम्बन्धी व्यवस्था :

(१) व्यवसायिक वा सामान्य रुपमा व्यवसाय गर्न चाहने कृषकहरुले गाँउपालिकामा प्रचलित कानून र यो कार्यविधिको अधिनमा रही अनुसुची १ को ढाँचामा फर्म , कम्पनी वा उद्योग दर्ता गर्न आवेदन दिनुपर्नेछ ।

(२) दर्ता गर्न आउने फर्म, कम्पनी, उद्योगलाई अधिकार प्राप्त अधिकारीले ७ भित्र आवश्यक जाँचबुझ गरी तोकिएको अनुसुची २ को ढाँचामा दर्ता प्रमाणपत्र दिईनेछ ।

(३) दर्ता गर्न नमिल्ने देखिएमा सम्वन्धित व्यक्ति, फर्म, कम्पनीलाई जानकारी गराई गाँउपालिका अध्यक्षलाई वोधार्थ दिनुपर्ने छ ।

(४) पहिला दर्ता भई संचालन भएका फर्म, कम्पनी वा उद्योगले सूचीकृत हुन अनुसुची ३ को ढाँचामा

आवेदन गर्नुपर्नेछ ।

(५) सूचीकृत हुन आउने फर्म, कम्पनी वा उद्योगको आवश्यक जाँचबुझ गरी अनुसुची ४ को ढाँचा बमोजिम सुचिकृत भएको प्रमाणपत्र दिईनेछ ।

१४. दर्ता खारेजी: (१) देहाय अवस्थामा दर्ता वा सुचिकृत भएको फर्म, उद्योग, वा कम्पनी को दर्ता खारेजी हुनेछ :

(क) वार्षिक नविकरण गर्नुपर्नेमा ३ वर्ष सम्म नविकरण नगरेमा,

(ख) आम्दानी तथा खर्चको लेखा परिक्षण नगराएमा,

(ग) अनुमति लिएको ठाँउ वा मापदण्ड बाहिर गई व्यवसाय संचालन गरेमा,

१५. यस ऐनको व्यवस्था विपरीत कसैले पशु पन्छी उत्पादन तथा व्यवस्थापनको कार्य गरेको भनी कसैको उजुर परेमा वा गाँउपालिकालाई जानकारी हुन आएमा ३५ दिन भित्र अनुमति लिएको ठाँउमा वा मापदण्ड भित्र रहि व्यवसाय संचालन गर्नु भनी लिखित रुपमा आवश्यक निर्देशन दिनु पर्नेछ । सो निर्देशन अटेर गरेमा दर्ता खारेज गर्न सक्नेछ तर दर्ता खारेज गर्नु अघि कारबाहीका क्रममा सफाईको मौका प्रदान गर्नुपर्नेछ ।

१६) पुनरावेदन : दर्ता खारेजी तथा अन्य कारवाहि उपर चित्त नबुझ्ने पक्षले दुँहु गाँउसभाबाट गठित ३ सदस्यीय पूनरावेदन समिति समक्ष ३५ दिन भित्र पूनरावेदन गर्न सक्नेछ । पूनरावेदन समितिले गरेको निर्णय अन्तिम हुनेछ ।

परिच्छेद– ५ कर तथा विघठीत फर्म वा कम्पनीको सम्पत्ती

१७) कर नीति : (१) व्यवसायिक कृषि उत्पादनका लागी देहाय बमोजिम कर नीति अबलम्बन गरिने छ :–

(क) आयतमा कर छुट ,

(ख) विक्री कर र नाफामा २५ प्रतिशत कर छुट ,

(ग) विमाको प्रिमियममा २५ प्रतिशत अनुदान,

(घ) निःशुल्क पार्किङ्ग सुविधा

(ङ) सिफारीस दस्तुरमा २५ प्रतिशत छुट

(२) दुँहु गाँउसभा वा दुँहु गाँउकार्यपालिकाले समय समयमा कर नीतिलाई परिवर्तन गर्न सक्नेछ । **१९)**

घाटा नाफा बहन गर्नुपर्ने : सहकारी संस्था बाहेक अन्य व्यवसायिक फर्म, उद्योग, वा कम्पनीहरु विघटन हुदा नाफा घाटा सेयर सदस्यले व्यहोर गर्नुपर्नेछ । अन्य व्यवस्था प्रचलित कानुन बमोजिम हुनेछ ।

२०) खारेजी र बचाँउ : यस पुर्व कृषि तथा पशुपंछि उत्पादन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी निर्णय र नियमहरु स्वतः खारेज हुनेछ । सो बमोजिम भएका काम कारवाहीहरु यसै ऐन बमोजिम भए गरेको मानिनेछ ।

दुधकोशी गाउँपालिका

दफा १३ को उपदफा १ संग सम्बन्धित

अनुसुचि १

श्री अध्यक्ष ज्यू ,
दुँहु गाँउपालिका , गाँउकार्यपालिकाको कार्यालय ,
हिकिला,दार्चुला

विषय :...

हामीले /मैले तपशिल विवरणमा उल्लेख भएको .... खोल्ने मनसाय गरी यो आवेदन पेश गरेको छु छौ । हामीलाई /मलाई ....खोल्न अनुमति/सिफारीस गरिदिनु हुन अनुरोध गर्दछु ।

आवस्यक काजजातहरु
१ जमिनको अवस्था(लिजमा भए सम्झौता,निजि भए धनिपुर्जा)को फोटो कपी
२ संचालन नियम विधानको प्रतिलिपि
३ नमुना प्याड
४ नमुना लोगो / छाप विवरण
५ सामूहिक निर्णय प्रतिलिपि
६ सवै सदस्यहरुको नागरीकताको प्रतिलिपि
७ वातावरणीय हिसाबले असर नपर्ने सर्जिमीन मूचुल्का

निवेदकको नामः
हस्ताक्षर
ठेगाना :
किसिम (फाम ,उद्योग, कम्पनी, ट्रष्ट) :.......
चल पूजी रु ....
अचल पूजी रु.......................

अनुसुचि २ परिच्छेद ४ को दफा १३ को २ संग सम्बन्धित

प्रमाण पत्र

यस दुँहु गाँउपालिकामा विधिवत दर्ता हुन आएका यस संस्थालाई संस्था संचालनको अनुमतिका लागि यो प्रमाण पत्र प्रदान गरिएको छ

। नामः

ठेगानाः

विवरणः

किसिमः

चल पुजीः

अचल पुजीः

मितिः

प्रमाणपत्र दिनेको :

दस्तखत

नामः

पदः

दुँहु गाँउपालिका

दफा १३ को उपदफा ४ संग सम्बन्धित

अनुसुचि ३

श्री गाँउपालिका अध्यक्ष ज्यू ,
दुँहु गाँउरपालिका , गाँउ कार्यपालिकाको कार्यालय
हिकिला,दार्चुला ।

विषय : सुचिकृत सम्बन्धमा ,

हामीले /मैले..नामको फार्म, उद्योग, ट्रष्ट मिति ....बाट ....सम्म विधिवत दर्ता भई संचालन गर्दै आएका छौ /छु मेरो / हाम्रो ....लाई यस गाँउपालिकामा सूचिकृत गरिदिनु हुन अनुरोध गदर्छौं /छु । मेरो / हाम्रो............................को विवरण निम्न अनुसार उल्लेख छ ।

<u>आवस्यक काजजातहरु</u>

१ फार्म, उद्योग, ट्रष्ट को नाम :
२ दर्ता भएको मिति :
३ संचालन भएको स्थान र ठेगाना :
४ नविकरण मिति :
५ लागत पूजि .रु.......... चल पूजि रु......... अचल पूजी रु ....
६ अघिल्लो वर्षको लेखापरिक्षण प्रतिवेदन

निवेदक नाम :
हस्ताक्षर :
ठेगाना:
फोन नं. :
ईमेल :

दुँहु गाँउपालिका

आज्ञाले,

शिवराज भट्ट

निमित्त प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

दुँदुँ गाँउपालिका